

PRILOG POZNAVANJU ZEMLJOPISNE OSNOVE I PUČANSTVA NADINA

DAMIR MAGAŠ
Filozofski fakultet Zadar

UDK: 913 (497.5 Zadar)
Pregledni članak

Primljeno: 31. V. 1995.

Rad čine dvije osnovne cjeline, prva koja obrađuje prirodno-zemljopisne značajke i topografska obilježja te druga koja govori o pučanstvu uglavnom prema podacima posljednjih popisa pučanstva. Radnja je uvod u šira zemljopisna istraživanja Nadina i njegove okolice koja je autor započeto 1990. godine, ali ih je zbog ratnih zbivanja morao prekinuti. Radnja je posebice značajna jer govori o demogeografskim obilježjima Nadina neposredno prije istjerivanja cjelokupnog hrvatskog pučanstva (74.4% ukupnog) 1991./92. godine iz naselja, te prije genocidnih akcija velikosrpskih snaga koje su rezultirale pustošenjem ne samo Nadina nego i desetina drugih hrvatskih naselja u zadarskom zaobalju.

I. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ, SMJEŠTAJ I VELIČINA

Nadin je vrlo staro naselje u Ravnim kotarima koji pripadaju zadarskoj regiji Južne Hrvatske. Upravno pripada općini Polača u županiji Zadarsko-kninskoj, a susjedna su mu naselja: Donje Biljane na sjeverozapadu, Gornje Biljane i Korlat na sjeveroistoku, Rašević na jugoistoku, Polača na jugu, Lišane Tinjske na jugozapadu, te Prkos i Škabrnja na zapadu.

Nadin je položen u središnjem dijelu Ravnih kotara, na željezničkoj pruzi Zadar-Knin, a kroz njega prolazi i regionalna cesta Zadar-Benkovac. Djelomično zahvaća prostore triju ravnokotarskih mikrocjeline: 1) fliške udoline Jaruge Kličevice na sjeveroistoku, 2) Nadinskog blata na jugozapadu koje dijeli 3) karbonatno škabrnjansko-nadinsko bilo s istaknutom Gradinom (265 m).

Naselje je disperznog tipa, raštrkano u 9 zaselaka: Batovići, Brzoje, Majstrovići, Malbaše, Marići, Ožakovići, Vickovići-Glavići, Vrsaljci i Za-

grad (s Ateljima, Jelinićima, Čačićima, Ivanežama i dr.). Naseljeno je od najstarijih prapovijesnih vremena. Na istaknutoj Gradini nalazila se liburnska naseobina, sjedište liburnskog plemena Nedinata koje je kontroliralo velik dio današnjih Ravnih kotara i u razdoblju kasnije rimske vladavine.¹ U razdoblju srednjovjekovne hrvatske države zadržava značenje važnog središta u županiji Luka.² Kasnije mu značenje opada, posebice u vrijeme velikih turskih najezdi kada gubi autohtono pučanstvo i postaje utvrda u graničnom pojasu turske države prema mletačkom posjedu na hrvatskoj obali Jadrana. Nanovo naseljen od 17. stoljeća poglavito hrvatskim pučanstvom i manjim dijelom srpskim, nastavlja život kao jedno od značajnijih seoskih naselja u ravnokotarskom prostoru. Bogatu prošlost potvrđuju brojni arheološki ostaci od najstarijih vremena (Gradina, Vijenac, Staro selo, Križeva glavica i dr.).

Raštrkani zaseoci koriste topografski smještaj na vapnenačkom bilu, podalje od niske udoline Kličevice i donedavna zamočvarenog Nadinskog blata. Nadinski zaseoci čine statističko naselje Nadin koje je prostorno organizirano u katastarsku općinu Nadin koja mu prostorom i odgovara. U naselju djeluju dvije mjesne zajednice: Nadin i Zagrad.³ Nadin je i samostalna katolička župa s župskom crkvom sv. Ante. Površina katastarske općine, tj. naselja je 22,22 km², a 1991. godine, prema rezultatima popisa pučanstva imao je Nadin ukupno 1.092 stanovnika, tj. 49,1 stanovnika/km².

II. PRIRODNO-ZEMLJOPISNA OSNOVA

Geološka građa⁴ i geomorfološka osnova terena ukazuju da je Nadin dio okolnog i tipičnog kompleksa ravnokotarskih bora s izmjenama udolina i bila koji su položeni u smjeru sjeverozapad-jugoistok.

Najstarije stijene pripadaju naslagama dobro uslojenih vapnenaca s nešto dolomita gornje krede (turon) koji zauzimaju tjemeni dio škabrnjansko-

1 Vidi opširnije kod Slobodan ČAČE, Broj liburnskih općina i vjerodostojnost Plinija, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 32(19)/1992.-93., Zadar 1993., str. 1-36.

2 Franjo SMILJANIĆ, Teritorijalno-administrativno uređenje dalmatinske Hrvatske od X. do XV. stoljeća, *Dok. dis. Filoz. fak. u Zadru*, Zadar 1990., str. 78-86.

3 Od Popisa stanovništva 1991. godine Zagrad se vodi kao zasebno statističko naselje. U ovom radu su tretirani kao jedinstveni prostor Nadina.

4 Prema: Osnovna geološka karta SFRJ, M-1:100.000, Listovi i Tumači Zadar L 33-139, Benkovic L 33-140, *Institut za geološka istraživanja*, Zagreb 1967., Beograd 1973.(76.), više autora.

nadinske krške antiklinale u prostoru od Škabrnje preko Škrapa do željezničk postaje, sjeveroistočno od željezničke pruge i zauzimaju tek oko 3% površin katastarske općine.

Znatno rasprostranjeniji su gornjokredni, nešto mlađi rudistni vapnenci koji izgrađuju sav ostali dio krškog bila (Gradina, Vijenac, Čaušovica Kraljevac), izdvojene zone oko Malog blata te padine Brigova prema Lišanim Tinjskim s južne strane Nadinskog blata. Dobro su uslojeni, sivosmeđi 20-120 cm debeli i krševiti. Pokrivaju oko 30% terena. Tzv. »liburnijski naslage« s prijelaza paleocena u eocen zauzimaju vrlo usku graničnu zonu rudistnih vapnenaca prema mlađim eocenskim naslagama, na kontaktu Podina i Kose, zauzimajući samo oko 2% površine k. o. Izgrađuju ih svijetlosivi svijetlosmeđi dobro uslojeni, često raspucani »kozinski« vapnenci, debljin slojeva do 50 cm.

Mlađi foraminiferski eocenski vapnenci pružaju se u dvije izdvojene zone s obje strane škabrnjansko-nadinskog bila, znatno površinski istaknutije na sjeveroistočnoj strani (Podine-Lapava, između cesta), obuhvaćajući oko 10% terena k. o. Vapnenci su krševiti, gromadasti, slabije uslojeni, svijetlosmeđe i ružičaste boje.

Laporoviti vapnenci s glaukonitom kao prijelazni geološki kompleks prema mlađim naslagama srednjeg eocena prostorno zauzimaju vrlo usku zonu koja točno slijedi regionalnu cestu Zadar-Benkovac u širini od oko stotinjak metara, zauzimajući samo oko 3% površine k. o. na kontaktu Podina i Lapave s flišnom udolinom Jaruge Kličevice.

Klastične naslage lapora, pješčenjaka i vapnenca srednjeg eocena zauzimaju udolinu Jaruge Kličevice u zonama Krušćice, Trnovac, Sljutina, Lazinke, Kunješić, ali su u najnižim dijelovima često prekrivene mlađim kvartarnim taložinama. Budući da se radi o mekim flišnim naslagama, na njima su nastala plodna tla značajna za poljodjelstvo kroz cio povijesni razvoj Nadina. Zauzimaju oko 17% površine k. o.

Najmlađe su naslage kvartara, a zastupljeni su pijesci, ilovače, crvenice i organogeno-barske naslage.

Pijesci, žučkastosmeđe boje, donekle šljunkoviti, nataloženi su u prostoru Kose, u zoni sjeveroistočno od Vrsaljaka i Batovića, jugozapadno od Sv. Ante, Brzoja i Marića, zauzimajući oko 5% površine k. o. Prekrivaju kredne vapnence i poljodjelski su vrlo značajni.

Ilovače prekrivaju zonu Podvornica, Razbojina i Popovog polja te dijelom zonu Lužaca prema Ivkovićima, zauzimajući oko 10% površine k. o.

Organogeno-barske naslage, sa značajnim slojem humusa u površinskom sloju prekrivaju Nadinsko blato, a dijelom i Novo polje, te manje zone uz Jarugu Kličevicu (Jezerine, Bare, Vrtarice, Donje bare), zauzimajući oko 20% površine k. o.

Crvenice su zastupljene mjestimično u većim udubljenjima u kršu.

Reljef Nadina obilježava izražen kontrast između krškog bila s istaknutim glavicama s jedne, te uravnjenih Nadinskog blata i doline Jaruge Kličevice s druge strane.

Na krškom bilu ističu se glavice Gradina (265 m), Vijenac (240 m), Križova glavica (235 m), Čaušovica (183 m) i Zelena glavica (149 m). Glavice su odijeljene dragama (Jelinića draga, Ivanežina draga i dr.) koje se u smjeru jugozapada znatno proširuju i otvaraju prema Nadinskom blatu. Strane škabrnjansko-nadinskog bila strmije su prema jugozapadu nego prema sjeveroistoku spuštajući se prema Nadinskom blatu koje je na nadmorskoj visini od 72-73 m, odnosno prema udolini Jaruge Kličevice koja se blago spušta sa sjeverozapada (175 m) prema jugoistoku (157 m).

Nadinsko blato tipičan je oblik tzv. polja u kršu koje je do izvedbe melioracionih radova povremeno godišnje bilo poplavljivo, budući da je Ponor (estavela) na njegovom jugoistočnom dijelu imao, u vrijeme kišnog razdoblja funkciju izvora, a samo u sušnom razdoblju funkciju ponora, te da su se u njega ulijevale vode potoka Kličevice i Mirošnice.

Od osatlih oblika u kršu istaknutiji su škrapari (otuda i toponim Škrape), a poznatiji speleološki objekt je spilja Koruna JZ od Gradine.

Klima⁵ Nadina je submediteranska. Prosječna godišnja temperatura kreće se između 13°C i 14°C (siječanjaska oko 5°C, a srpanjska oko 23°C). Temperatura od 35°C ili viša javlja se rijetko samo u srpnju i kolovozu, tek nekoliko dana prosječno godišnje. Također, neugodne niske temperature od 0°C i niže javljaju se mahom u zimskom razdoblju a vrlo rijetko u vegetacijskom razdoblju. Insolacija iznosi oko 2400 sati sunčeva sjaja godišnje, tj. oko 7 sati prosječno dnevno.

5 Klimatski podaci prema procjeni autora.

Godišnja količina padalina kreće se između 1050 i 1100 mm (Smilčić 1097, Benkovac 1061).⁶ U sušnim godinama zna pasti manje od 800 mm godišnje, a u vrlo vlažnim padne i preko 1400 mm godišnje. Najviše padalina padne u jesenskom razdoblju, listopad-prosinac, a najsušniji mjesec je srpanj. Snijeg je rjeđa pojava. Relativna vlaga kreće se oko 70%.

Najčešći su vjetrovi bura, levant, jugo i ljeti maestral. Iznenađne pojave proljetnih mrazova, ljetne suše i bura negativno utječu na poljodjelsku proizvodnju, ali uz odgovarajuće agrotehničke zahvate dobro uspijevaju različite kulture, a također i maslina koja obilježava sredozemni klimat.

Ako se izuzme Nadinsko blato kao prirodno sakupljalište voda u nekad plavljenom polju u kršu, i Nadin, kao i ostale dijelove Ravnih kotara obilježava siromaštvo nadzemne hidrografije, ljetna bezvodica i kompleksnost voda u krškom podzemlju. Postojanje voda u podzemlju upućuje na njihovo potencijalno značenje i mogućnosti vrednovanja. Jedinu vodotok je povremena Jaruga Kličevica, zvana i Ljubovlje, s manjim jedva primjetnim povremenim pritokama Sljutinom i dr. Dolazi iz pravca sjeverozapada iz izvora Kotao i Bilo vrilo, a s nadinske strane prima povremeno vode iz izvorišnih područja Bistrica, Trnovac, Sljutina, Konjerš, Vrsaljkov bunar i Kunješić, gdje su i istoimeni zdenci. U prostoru Lužaca je jači izvor sa zdencem Stankovac. Za jakih kiša poteku vode i kroz Ivanežinu i Jelinića dragu. Meliorirani sustav Nadinskog blata, u koje su se nekad slobodno ulijevali potoci Kličevica i Mirošnica, danas čine kanali koji suvišak vode odvođe kanalom i tunelom prema zoni Vranskog jezera, u čijem slivnom području se i nalazi Nadinsko blato.

Biljni pokrov prostora Nadina, koji čine autohtone klimazonalne šume hrasta medunca i bijelog graba, a u zoni Nadinskog blata te dolini Kličevice i druge širokolisne sastojine nizinskih sredozemnih staništa, ovdje je dugotrajnom ispašom, sječom i paljenjem degradiran u niže oblike šikara, dračika, juniperetuma i krških pašnjaka do izrazitih goleti. Stariji nazivi Gaj, Lušci, Zelena glavica i dr. ukazuju na nekadašnji biljni pokrov, a Šestanove drače i sl. na degradacijske oblike.

Plodna tla su vrlo važan faktor razvoja naselja Nadin. Najdeblja tla u prostoru ove katastarske općine su organogeno-barska močvarna tla Nadinskog blata, koja po sastavu čine ilovače i gline, bogate prirodnim humusom.

6 Ante MEDIN, *Suvremeno voćarstvo u jadranskom području*, Zadar 1989., str. 98.

Intenzivno su korištena u poljodjelskoj proizvodnji PK »Zadar« za uzgoj voćaka i vinove loze.

Smeđa karbonatna tla na flišu prekrivaju dolinu Jaruge Kličevice tzv. Kulsko-Korlatsko polje, a po sastavu su uglavnom ilovače i glinasto-pjeskovite ilovače.

Zastupljena su i tla na kvartarnim nanosima, na pijescima i ilovinama, smeđa karbonatna tla. Ima nešto i deluvijalnih i aluvijalno-deluvijalnih tala te crvenice.

Osim na najpovoljnijim tlama Nadinskog blata, PK »Zadar« priveo je kulturama, prvenstveno maslinama, i manje povoljne površine vrlo plitkih i skeletnih tala uz Blato.

III. OSNOVNI PODACI O PUČANSTVU

Prirodna osnova Nadina omogućavala je život i razvoj naselja od najstarijih vremena, pa je i u demografskom pogledu Nadin oduvijek jedno od istaknutijih naselja ravnokotarskog kraja. Ovdje se daju samo osnovne naznake o pučanstvu Nadina u suvremenom razdoblju.

Dok su do početka posljednjeg desetljeća 19. stoljeća prevladavale prilike u kojima zbog zamočvarivanja Nadinskog blata bolesti (prvenstveno malarija) još nisu bile iskorijenjene, naponi koje je pred kraj 19. i početkom 20. stoljeća poduzela tadašnja austrougarska uprava, imali su za posljedicu saniranje stanja i nagao porast broja pučanstva. Dok je taj broj dotad stagnirao na 350-400 osoba, godine 1900. popeo se na 455.⁷ Porast je nastavljen neprekinuto kroz 20. stoljeće sve do 1971. godine kada je Nadin imao 1.240 stanovnika. Od tada broj stanovnika opada, pa je Nadin 1991. godine brojio 1.092 stanovnika (Nadin 666, Zagrad 426).

Prema nacionalnom sastavu Nadinjani su Hrvati, a u zaseoku Zagrad žive i Srbi. Hrvata je u ukupnom broju stanovnika 1981. godine⁸ od 1.143 osobe bilo 797 ili 69,7% (u MZ Nadin 616 od 646 ili 95,4%, a u MZ Zagrad 181 od 497 ili 36,4%). Srba je u ukupnom broju bilo 287 ili 25,1% (u MZ

7 Mirko KORENČIĆ, Naselja i stanovništvo SR hrvatske 1857.-1971., *Djela JAZU*, knj. 54, RZZSSRH, Zagreb 1979., str. 106-107.

8 Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 1981. Općina Benkovac, njesne zajednice, RZZS, Zagreb, 1982.

Nadin 13 ili 1,1%, a u MZ Zagrad 274 ili 55,1%). Tzv. Jugoslavena bilo 2,6% a nepoznatih i ostalih 2,5%. Godine 1991., prema rezultatima popisa: od ukupno 1.092 stanovnika bilo je 812 Hrvata ili 74,4%, 283 Srba, tj. 25,0% i 0,6% ostalih i nepoznatih. Ovakav narodnosni sastav stabiliziran je u 18. stoljeću nakon valova doseljavanja novog, uglavnom dinarskog stočarskog stanovništva u zadarske Kotare. Do dolaska Turaka u 16. stoljeću, Nadin sastavali isključivo Hrvati koji su ovdje od prvih dana naseljenja u 15. stoljeću kada prevladavaju nad liburnskim etnosom.

Prema prvim rezultatima popisa pučanstva 1991. godine 190 osoba (17,3%) bili su radnici na privremenom radu s članovima obitelji u inozemstvu što je značajan udio. Popisano je 217 domaćinstava (od toga Zagrad 90) (2 više nego 1981., s oko 270 obitelji (267 godine 1981., od toga Zagrad 96), u 230 stanova ili 24 više nego 1981. godine.¹⁰

Popisom je ustanovljeno i 180 poljoprivrednih gospodarstava (u Zagradu 79). ova su gospodarstva raspolagala sa znatnim fondom obradivog površinskog i šumskog zemljišta te s 41 konjem (Zagrad niti jedan), 13 govedom (Zagrad 13), 1.366 ovaca (188 u Zagradu), 77 svinja (Zagrad 22), 1.730 komada peradi (Zagrad 105) mada se ovi podaci trebaju uzeti s određenom rezervom. Deset godina ranije popisano je 91 konj (Zagrad 21), 16 goveda (Zagrad 24), 150 svinja (Zagrad 53), 4.290 ovaca (Zagrad 2.278) i 2.959 peradi (Zagrad 1.291) i 11 košnica.¹¹

Prema podacima iz 1991. godine¹² po dobi je prevladavalo zrelo pučanstvo u dobi 20-59 godina života (619 ili 56,7%), zatim mlado u dobi od 0-9 godina (307 ili 28,1%) a starog s 60 godina života i više bilo je 166 ili 15,2%. Struktura po dobi ukazivala je na nizak indeks mladosti, tj. relativnu ostarjelost Nadinjana. Iz dobne piramide vidljivo je da je u najmlađim dobnim skupinama do 9 godina života, postojao trend opadanja u odnosu na prethodnu generaciju starosti 10-19 godina. Također, generacije rođene u I. i II. svjetskom ratu vrlo su slabo zastupljene u strukturi pučanstva. Prer

Popis stanovništva 1991. Narodnosni sastav stanovništva Hrvatske po naseljima, Dok. 881, RHRZZ Zagreb 1992., str. 50, 53.

10) Popis stanovništva 1991. Popis stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava. Prvi rezultati. Naselja. Dok. 810, RHDZZS, Zagreb 1994., str. 6.

11) Isto.

12) Popis stanovništva 1991. Stanovništvo prema dobi i spolu. RHRZZ, Dok. 883, Zagreb 1992.

spolu, bilo je nešto više muškaraca nego žena (50,9% : 49,1%), a žene su bitno prevladavale u staroj dobnjoj skupini.

Prema aktivnosti,¹³ godine 1981. bile su 454 aktivne osobe (39,7%), 648 uzdržavanih (56,7%) i samo 41 umirovljenik (3,6%). Poljoprivrednog pučanstva u zemlji bilo je 245 od čega 108 djelatnih i 137 uzdržavanih. Od aktivnih u zemlji bilo je 208 zaposlenih (za Zagrada 108), od čega je izvan Nadina radilo čak 184 radnika, svi dnevni migranti, najviše na rad u Zadar (168), Benkovac (9) i ostala naselja (7).

Deset godina kasnije, 1991., popisane su 322 djelatne osobe u zemlji i 108 na privremenom radu u inozemstvu, ukupno 430 (39,4% pučanstva). Više od četvrtine djelatnih bilo je, dakle, zaposleno u inozemstvu, posebice u Njemačkoj, Austriji i drugim zemljama zapadne Europe. Najviše djelatnih u zemlji radilo je u poljoprivredi (59), industriji (58), prometu i vezama (53) i građevinarstvu (41). Uglavnom su bili dnevni migranti. Iste godine popisano je tek 117 poljoprivrednika, od čega 70 djelatnih (59,8%).¹⁴

U strukturi domaćinstava prevladavala su 1981. godine vrlo brojna domaćinstva.¹⁵ Najbrojnija su bila domaćinstva s 8 i više članova kojih je bilo 41 s 402 člana. Slijedila su šestočlana (40), sedmočlana (27), petočlana (27), a najmanje je bilo tročlanih (12), dvočlanih (17) i samačkih (19). Prosječno domaćinstvo brojilo je 1981. godine 5,6 članova a 1991. 5,1.

Prema školskoj spremi 1991. godine najviše je stanovnika u dobi s 15 i više godina starosti (862) imalo osnovnu školu (197), nezavršenu osnovnu školu (165), srednju stručnu spremu (228) i završena do 3 razreda osnovne škole (52). Broj nepismenih od 105 osoba bio je dosta visok (12,2%). S višom i visokom školskom spremom bilo je samo 13 osoba.¹⁶

Iz prethodnog pregleda nekih bitnih pokazatelja o pučanstvu Nadina do 1991. godine, proizlazi da je Nadin razmjerno snažno, bogato i demografski sve manje vitalno naselje Ravnih kotara. Nažalost, ratna zbivanja 1991.

13 Kao i *bilj.* 8.

14 Popis stanovništva 1991. Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje, prema području djelatnosti po naseljima, Dok. 885, RHDZZS, Zagreb 1994., str. 20; za osobe na privremenom radu u inozemstvu kao i u *bilj.* 10; Poljoprivredno pučanstvo prema Popisu stanovništva 1991. Poljoprivredno stanovništvo prema aktivnosti i spolu po naseljima, RHDZZS, Dok. 886, Zagreb 1994., str. 22-23.

15 Kao i u *bilj.* 8.

16 Popis stanovništva 1991. Stanovništvo staro 15 i više godina, prema spolu, školskoj spremi i pismenosti, po naseljima. Dok. 884, RHDZZS, Zagreb 1994., str. 28.

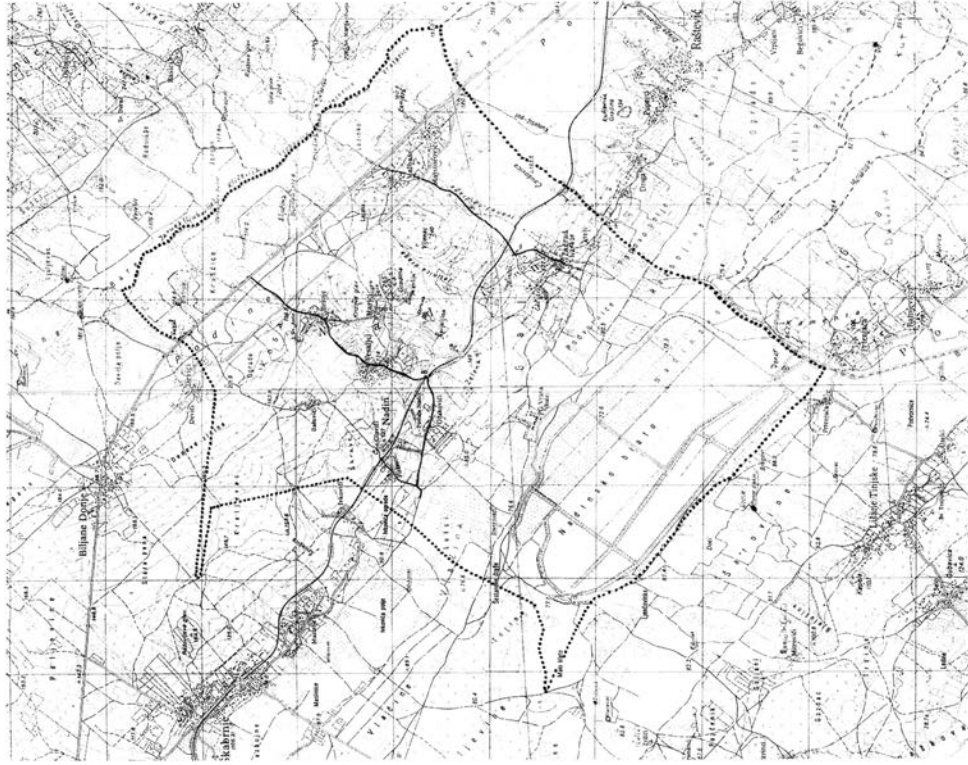
godine u kojima je izvršena agresija od strane velikosrpskih formacija bivše JNA i četnika na Hrvate u bivšoj općini Benkovac te nad njima izvršen genocid i kulturocid, nisu mimoišla ni Nadin. Strateški važan zbog Gradine s koje se pruža prostran pregled terena, napadan više tjedana u jesen 1991. godine, od strane velikosrba zauzet je i temeljito opljačkan, popaljen i porušen od studenog 1991. do travnja 1992. godine. Hrvatsko pučanstvo je gotovo u potpunosti, izuzev nekoliko staraca protjerano i izbjeglo od straha pred masakrom, u Zadar i druga naselja Hrvatske, pa i u inozemstvo, gdje boravi još i početkom 1995. godine. U masakru je nastradalo desetak stanovnika Nadina te velik broj mještana susjednog naselja Škabrnje. Ovakvo pustošenje koje nije zabilježeno od turskih vremena premda je i u II. svjetskom ratu bilo stradanja, ali nije bilo masovnog protjeravanja Hrvata s njihovih ognjišta, nedvojbeno će ostaviti dubokog traga na obilježja pučanstva i naseljenost kako u drugim zaposjednutim naseljima Hrvata Zadarsko-kninske županije tako i u Nadinu.

Kretanje broja stanovnika Nadina po dijelovima naselja u razdoblju 1857-1991. prema službenim popisima

Dio naselja*	g o d i n a - b r o j s t a n o v n i k a												
	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.
Batovići	-	-	62	35	64	57	-	101	100	106	88	-	-
Brzoje	-	-	11	27	40	39	-	45	58	81	89	-	-
Majstrovici	-	-	53	58	68	58	-	-	77	88	115	-	-
Malbaše	-	-	-	-	-	-	-	-	98	108	117	-	-
Marici	-	-	-	-	-	-	-	-	42	41	35	-	-
NADIN	378	393	111	101	161	153	788	190	-	-	646	666	-
Ožakovići	-	-	-	-	-	-	-	-	83	114	105	-	-
Viskovići	-	-	-	-	-	-	-	-	144	155	157	-	-
Vrsaljci	-	-	22	58	52	83	-	168	152	197	205	-	-
Zagrad	-	-	93	102	70	176	-	423	287	332	329	497	426
UKUPNO NADIN	378	393	352	381	455	600	788	927	1041	1222	1240	1143	1092

* - prostorni obuhvati dijelova naselja variraju od popisa do popisa.

Izvor: Mirko Korenčić, Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971, Djela IAZU, 54, Zagreb, str. 106 i 107; Rezultati popisa stanovništva 1981. i prethodni rezultati popisa stanovništva 1991.

Zemljovid Nadina

Damir Magaš: A CONTRIBUTION TO THE GEOGRAPHICAL KNOWLEDGE ABOUT NADIN

Summary

Studying Nadin, one of the villages in Zadar hinterland, the author discusses its natural geographical characteristics and the most important facts upon local topography, as well as demographic characteristics according to the latest statistical data (1981 and 1991). This study is an introduction to the wider geographical exploring of Nadin and its surroundings, which has been started by the author since 1990, but which was stopped in 1991 because of the war situation. The work has a particular importance because it considers demographic data and characteristics about Nadin related to the period just before the Serbian aggression started. Being totally and cruelly moved from their village, the Croatian inhabitants (74.4% of all citizens) that saved their lives, have been placed in Zadar and other free settlements of Zadar region since 1991/92. The genocide made by greater-serbian forces resulted in destroying and devastation not only in Nadin, but also in dozens of Croatian villages in Zadar inland region.

